

HRVATSKI *glasnik*

XXXV. godina, 31. broj

31. srpnja 2025.

cijena 300 Ft

FOTO: NATALIA NEMETH

Pečuški prvopričesnici

8. stranica

Spomendan Jose Ribara

6. i 7. stranica

Opraštanje u HOŠIG-u

10. stranica

Prijateljstvo koje traje: Šenkovac i Bizonja

11. stranica

Djelom, a ne (samo) riječju

Proslava Ivandana u Senandriji uvijek je poseban doživljaj. Ove je godine slavlje nadmašilo čak i ona iz prijašnjih godina. Pitoreskni umjetnički gradić pun galerija, rukotvorina i uskih skalina plodno je tlo koje obgrljuje kulturne raznolikosti. Pa tako i tamošnje Hrvate, Dalmatine.

Potpuno se organskim osjećalo da se na Ivandan služi misa na hrvatskom jeziku, da se do kasno u noć uživo čuje dalmatinska pjesma i plešu dalmatinski plesovi. U tome su ujedineni uživali nebrojeni stanovnici Senandrije, pripadnici hrvatske zajednice u Mađarskoj, posjetitelji i turisti.

Često se na zub uzimaju oni Hrvati u Mađarskoj koji ne govore hrvatskim jezikom. Kao da su oni za to krivi. Dok je u većini slučajeva riječ o asimilaciji, ljudima čiji su prapradjedovi već obitavali u Mađarskoj. To šutke neodobravanje njihova neznanja jezika u njima budi nelagodu i potrebu da opravdaju svoj identitet. Primijetila sam da zbog toga nerijetko započinju razgovor s Hrvatima koji govore hrvatski jezik, govoreći o svojim predcima iz Hrvatske, o njihovim zanatima, njihovim hrvatskim tradicijama i jelima. Obično sliježu ramenima govoreći kako, nažalost, više nitko u obitelji ne govori hrvatski jezik.

Iako ne govore hrvatski jezik, njihov hrvatski identitet i osjećaj pripadnosti itekako su snažni. Vidljivo je to djelom, a ne riječju. Njihovim njegovanjem hrvatskih tradicija i neprekidnim pokušajima da budu u kontaktu kako s hrvatskom zajednicom u Mađarskoj tako i s matičnom zemljom.

Takav je slučaj i s Dalmatinima iz Senandrije. Iako ne govore hrvatski jezik, organiziraju brojne hrvatske programe. Ne samo one kulinarske, gdje osobno pripravlja dalmatinska jela i kolače prema receptima starim i preko sto godina, nego često u svoj program uvrštavaju hrvatske KUD-ove, zborove iz Mađarske, ali i istaknute goste iz matične zemlje.

U kratkom razdoblju ugostili su visoko rangirane umjetnike iz svijeta hrvatske opere, a za Ivandan vrsni zbor iz Šibenika. To su programi koji šire perspektive, omogućuju izravan kontakt s matičnom zemljom.

Cijenimo djela, ne (samo) riječi.

Kršul

GLASNIKOV TJEDAN

„Osim onih koji su bili unutar ograđenog prostora procjenjuje se da je koncert s obližnjeg savskog nasipa i prilaza pratilo još više od 50 000 ljudi.”

Koncert koji je na zagrebačkom Hipodromu okupio, prema riječima organizacijskog tima Marka Perkovića Thompsona, čak 504 000 gledatelja s ulaznicom svakako je za zabilježiti. Mnogi bi rekli da je upravo taj 5. srpnja bio povijesni datum na hrvatskoj glazbenoj sceni. Srušen je ne samo hrvatski nego i svjetski rekord po broju publike na koncertu nekog glazbenika – i to koncertu s ulaznicom. Osim onih koji su bili unutar ograđenog prostora procjenjuje se da je koncert s obližnjeg savskog nasipa i prilaza pratilo još više od 50 000 ljudi.

Nemoguće je opisati energiju koja proizlazi iz fotografija i snimaka nastalih prije, tijekom i nakon koncerta. Ta mladost. Hrvatska mladost. Nije bez razloga na samom kraju trosatnog glazbenog spektakla nakon izvedbe pjesme „Lijepa li si” Thompson posebno pozdravio mnoštvo mladih riječima:

„Mi, ova generacija, smatramo da smo najbolja u povijesti pa imamo pravo to kazati jer smo stvorili hrvatsku državu. Mnoge generacije su je htjele stvoriti, a mi smo uspjeli. Ali kad vas mlade vidim... Kad vidim u vama snagu... Mi smo se bojali za vas kad ste imali 5 ili 10 godina – što će biti s našom djecom, hoće li vas otpuhati vjetrovi koji dolaze, hoće li vas izmiješati, hoće li vas razbacati... ali nisu. Vi ste ostali ukorijenjeni za naše vrijednosti i to je ono što nas sada drži. I zato, vi ste i bolji, i čvršći, i jači od nas.”

Ovaj koncert ne bi mogao proteći u ozračju mira u kojem je protekao da nije bilo potpune suradnje svih aktera javnog, društvenog i političkog života. Mnoštvo ljudi pristiglo je iz europskih zemalja u kojima su koncerti Marka Perkovića Thompsona bili zabranjeni. Oduševljenje i zanos u pjevanju pjesama – budnica, pjesama koje prema riječima pjevača govore o Bogu, domovini Hrvatskoj, slavnjoj i teškoj prošlosti, obitelji i vrijednostima koje čine temelje kršćanske vjere – Thompson ne izbjegava. Naprotiv, on je suvremeni hrvatski propovjednik, hrvatski „hodočasnik”. Svidjelo se to nekima ili ne, on svoju publiku i svoje sljedbenike ima, i to u velikom broju.

Netko je napisao kako je na koncertu bilo pola milijuna mladih koji imaju svoje majke i očeve, djedove i bake, pa vi to zbrojite. A gdje su tek oni koji su na digitalnim platfor-

mama proveli cijeli dan ne želeći ništa pustiti? Svi mi koji se naježimo na stihove otpora, poticaja, vjere i snage nastale 1991. godine – godine koja je bila toliko osporavana. A '91. bila je teška i krvava za hrvatski narod. Mladost je ginula...

Najvažnije od svega, sve je 5. srpnja funkcioniralo poput švicarskog sata – uz minimalan broj intervencija zdravstvenih i policijskih službi, bez prometnih i pješačkih gužvi te bez ekscesa. Svi kao jedan.

Thompson je 2008. godine imao koncert u Sambotelu u Mađarskoj. Pozvan je na inicijativu i u organizaciji Društva gradišćanskohrvatske mladine u Ugarskoj. Tad smo pisali kako smo „svjedočili prvom koncertu popularnog, ali u zadnje vrijeme i dovoljno bičevanog, u nekim krugovima oštro kritiziranog, štoviše i bez uzroka ignoriranog izvođača. Moramo istaknuti da je cijela organizacija protekla pod velikim političkim pritiscima sa svih strana, ponajprije iz susjedstva, a ni prijetnje nisu izostale – iz dana u dan. U takvim okolnostima nije bilo lako izdržati te napetosti.”

Šest godina poslije Marko Perković Thompson održao je dvoipolsatni koncert u pečuškoj Sportskoj dvorani „Dezső Lauber”. Taj koncert ostat će u sjećanju svima koji su mu nazočili. Nije ih bilo previše... Ali kao i uvijek – oni koji su bili osjećali su se izvrsno s Thompsonom i njegovim sastavom. Bila je to promidžba novih pjesama s albuma „Ora et labora” uz dotadašnje najpoznatije pjesme sa svih njegovih albuma. Koncert je organizirao Kulturno-prosvjetni centar i odmaralište Hrvata u Mađarskoj.

Organizacijski tim Thompsonova koncerta koji se održao na zagrebačkom Hipodromu i okupio više od pola milijuna ljudi nakon koncerta uputio je iskrenu i duboku zahvalu svima koji su svojim prisustvom, angažmanom i odgovornim ponašanjem doprinijeli da to događanje protekne veličanstveno, sigurno i dostojanstveno.

„Hvala svim obožavateljima – na strpljenju, zajedništvu i atmosferi koja je nadmašila sva očekivanja. Vaše ponašanje i međusobno poštovanje pokazali su snagu zajedništva i ljubavi prema glazbi na najljepši mogući način.”

Branka Pavić Blažetin

Uspjeh na državnom srednjoškolskom natjecanju OKTV

U Gimnaziji „Zsigmond Móricz” u Budimpešti 30. svibnja održana je svečana dodjela nagrada najuspješnijim sudionicima Državnog natjecanja srednjoškolaca u Mađarskoj (OKTV). Među njima su i učenici dviju hrvatskih gimnazija u Mađarskoj koji su se natjecali u kategoriji hrvatskog jezika i književnosti. Učenici se mogu natjecati iz različitih predmeta prema pravilima natjecanja koje propisuje Ured za obrazovanje.

Državni tajnik za opće obrazovanje pri Ministarstvu unutarnjih poslova Zoltán Maruzsa posebno je istaknuo kako rezultati mađarskog obrazovanja nadmašuju prosjek Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD), koju se smatra elitnim svjetskim klubom. OECD je međunarodna organizacija koja se bavi istraživanjima, statistikom, političkim preporukama i razvojem suradnje međuzemljama članicama radi postizanja boljeg gospodarskog i socijalnog blagostanja.

Ove školske godine na Državnom natjecanju srednjoškolaca sudjelovalo je 28 tisuća učenika. I učenici i njihovi mentori zaključili su da se isplati posvetiti vrijeme i trud temeljitim pripremama za natjecanje.

Kao i svake godine, i ove su godine učenici hrvatskih gimnazija u Mađarskoj

sudjelovali u natjecanju iz hrvatskog jezika i književnosti.

Na ovogodišnjem Državnom natjecanju iz hrvatskoga jezika i književnosti prvo je mjesto osvojila Míra Döhrmann, učenica 12. razreda Hrvatske škole i gimnazije u Budimpešti (HOŠIG), koju je za natjecanje pripremila profesorica Marija Petrič. Drugo, treće, četvrto i peto mjesto pripalo je učenicima Obrazovnog centra Miroslava Krlež: drugo mjesto osvojio je Ivan Geraskin (12. razred), treće Fanni Murai (12. razred) – oboje su se pripremali uz mentorstvo profesorice Ana-Ree Jedud. Četvrto mjesto zauzeo je Bálint Proszenyák (11. razred), a peto Blanka Vanda Bosnyák (11. razred), dok je šesto mjesto pripalo Gréti Dudás (11. razred) – njih je pripremala profesorica Rita Ronta.

Míra Döhrmann s profesoricom Marijom Petrič

Sedmo mjesto osvojila je Letícia Bálint, učenica 11. razreda HOŠIG-a, a nju je pripremila profesorica Marija Šajnović.

Kršul

PROJEKTNI DAN

Kako doznaje Hrvatski glasnik, ovogodišnji Projektni dan u organizaciji čuvarnice i muzeja u Prisiki bio je veoma uspješan, ističu organizatori. Više od 130 mališana iz vrtića i osnovnih škola došlo je u goste u Prisiku kako bi ondje zajedno proveli jedno bezbrižno, ali poučno poslijepodne.

Na početku programa Ingrid Klemenčić i Petar Mođoroši ispričali su kako je nastao gradišćanskohrvatski prijevod mađarskog crti-

ća „Bogyó és Babóca”. Zatim su članovi Židanskih zvjezdica održali kratak dječji koncert, a na kraju događanja predstavili su se mališani s raznim pjesmicama, plesovima, igrama.

Na susretu su sudjelovali učenici OŠ Kemlja, OŠ Bizonja, Čuvarnice Bizonja, OŠ Hrvatski Židan, Čuvarnice Hrvatski Židan, Čuvarnice Prisika, OŠ Gornji Četar, OŠ Petrovo Selo.

Branka Pavić Blažetin

Hrvatsko društvo katoličkih novinara dodijelilo priznanja novinarima i redakcijama

Hrvatsko društvo katoličkih novinara (HDKN) dodijelilo je priznanja zaslužnim novinarima 18. lipnja 2025. u zgradi Hrvatske biskupske konferencije (HBK) u Zagrebu. Među laureatima su publicisti i urednici koji prate iseljeničke teme.

Predsjednik Odbora HBK-a za sredstva društvene komunikacije i zagrebački pomoćni biskup Mijo Gorski tom je prigodom naglasio da katolički novinari u „poplavi vijesti“ nose nadu društvu. „Možemo reći da ste ono dobro lice Crkve na koje se čovjek može osloniti, s kojim može računati kao ispravnim, pravovjernim, pravovaljanim; dobro lice Crkve koje može ozdravljati

naše društvo, a to nam je zaista potrebno“, istaknuo je.

Dobitnik je nagrade za životno djelo za dugogodišnje kvalitetno uredničko i medijsko djelovanje urednik u Odjelu „Religija“ Hrvatske televizije Dragutin Siladi. Novinar, urednik, publicist i analitičar Brane Vrbić dobitnik je godišnje nagrade Društva, a dodijeljena mu je za kvalitetno predstavljanje života i djelovanja Crkve

te hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini. Nagradu za najbolju mrežnu stranicu s kršćanskim sadržajem dobila je stranica Mreže riječi, čija je glavna urednica prof. Jadranka Garmaz. Priznanja su uručena i Vesni

Biskup Mijo Gorski i urednica HIZ-a Vesna Kukavica

Kukavici, urednici Hrvatskoga iseljeničkog zbornika, za promicanje hrvatskog iseljeničtva u medijskom prostoru, osobito hrvatskih katoličkih misija te Radiju Mariji Bosne i Hercegovine za 15 godina emitiranja.

Priznanja su dobile i različite redakcije, primjerice, za 60 godina izlaženja mjesečnik Riječke nadbiskupije za kršćansku kulturu „Zvona“, za 30 godina izlaženja Katolički list „Zvonik“ iz Subotice i List đakovačkih bogoslova „Poziv“ te „Glasnik“ – godišnjak Postulature bl. Alojzija Stepinca. Prvonagrađeni su dobili na dar izdanja Kršćanske sadašnjosti i Verbuma.

Izvor: IKA/HMI

Foto: Marija Belošević / Hrvatsko društvo katoličkih novinara

dr. sc. Suzana Peran, Vesna Kukavica i biskup Mijo Gorski

DVADESETOGODIŠNJA SURADNJA

Predstavnici partnerskih škola iz Draškova, Boršfe, Kerestura i Serdahela

Osnovna škola Draškovec od samog osnutka surađuje sa svim hrvatskim pomorskim školama. To nije slučajno, naime, ravnateljica te ustanove već je dvadeset godina Margit Mirić, koja je podrijetlom iz Serdahela. Odrasla je u narodnosnom naselju, školovala se u hrvatskim narodnosnim ustanovama u Mađarskoj, pa možda najbolje zna

koliko za jednu hrvatsku narodnosnu školu znači pomoć iz matične domovine.

Međimurska ustanova 11. lipnja slavila je svoj dvadeseti rođendan u povodu kojeg su joj sve partnerske ustanove iz Pomurja željele čestitati. Učenici, djelatnici i ravnatelj Osnovne škole „Katarina Zrinski“ iz Serdahela, Osnovne škole „Nikola Zrinski“

i Udruge Zrinskih kadeta iz Kerestura te Osnovne škole „István Fekete“ iz Boršfe u znaku zahvalnosti za višegodišnju suradnju nastupili su na rođendanskoj svečanosti s kulturnim programom. Tom su prigodom čestitali ravnateljici na okrugloj obljetnici i izrazili nadu da će suradnja s draškovečkom školom još dugo trajati.

Beta

Svehrvatska proslava u povodu obljetnica krunidbi kraljeva Tomislava i Dmitra Zvonimira

U hrvatskom kraljevskom gradu Kninu od 6. do 8. lipnja 2025. održana je svečana manifestacija „Doček hrvatskoga kralja Dmitra Zvonimira” u sklopu obilježavanja dviju velikih obljetnica hrvatske državnosti: 1100 godina od krunidbe kralja Tomislava i 950 godina od krunidbe kralja Dmitra Zvonimira. Proslava je okupila Hrvate iz domovine i brojnih europskih zemalja.

U Kninu su boravili i predstavnici hrvatskih zajednica iz Italije, Austrije, Mađarske, Srbije, Rumunjske, Bugarske, Sjeverne Makedonije, Kosova i Crne Gore, a primio ih je gradonačelnik Knina Marijo Čačić. Hrvatsku zajednicu iz Mađarske predstavljala je ravnateljica Croatice Timea Šakan-Škrin, koja je tom prigodom svojim sunarodnjacima predstavila novo izdanje Croatice – dječju slikovnicu „Kralj Tomislav i njegovo zlatno prijestolje”.

S domaćinima

U mimohodu je sudjelovao i Franjo Pajrić, predsjednik Udruge Hrvati – Horvátok.

Središnji dan proslave počeo je okupljanjem povijesnih postrojbi i gostiju na Trgu dr. Ante Starčevića. Slijedio je veličanstveni mimohod do crkve Gospe Velikoga Hrvatskog Krsnog Zavjeta predvođen kraljevskom kočijom s kraljem Dmitrom Zvonimirom i kraljicom Jelenom te njihovom pratnjom. Pred crkvom je poznati akademski fotograf

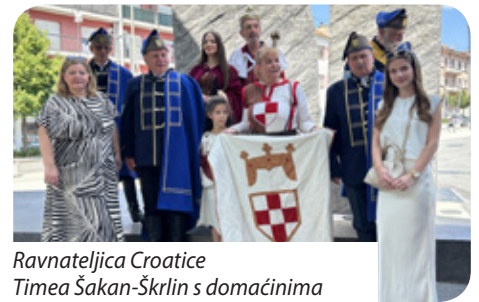
Šime Strikoman izradio milenijsku fotografiju.

Zatim su se sudionici u svečanoj povorci uputili prema kninskoj tvrđavi, gdje je otkrivena spomen-ploča. U crkvi svete Barbare održana je sveta misa te je održan kulturno-glazbeni program. Program je obogatio i glazbeni nastup Klape „Mirakul”.

Dječja slikovnica „Kralj Tomislav i njegovo zlatno prijestolje”

U nedjelju je u crkvi Gospe Velikoga Hrvatskog Krsnog Zavjeta održana misa uz blagoslov za sretan povratak svih sudionika njihovim domovima.

Ravnateljica Croatice Timea Šakan-Škrin s domaćinima

Knin je još jedanput potvrdio svoj status simbola hrvatske državnosti i okupljanja Hrvata iz domovine i izvan nje u duhu zajedništva, baštine i povijesne svijesti.

Manifestacija je održana pod visokim pokroviteljstvom Ministarstva obrane Republike Hrvatske, Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske i Splitsko-dalmatinske županije.

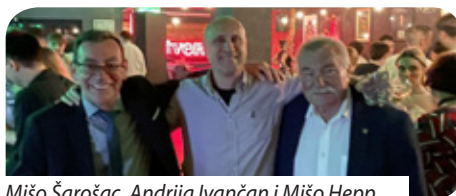
TŠŠ

Koncert za pamćenje

Zagrebački folklorni ansambl dr. Ivana Ivančana – nekadašnji KUD „Joža Vlahović” – održao je svečani koncert u povodu 80. obljetnice svojega osnutka. U znaku višedesetljetnih odličnih stručnih i prijateljskih odnosa s pečuškim Hrvatskim klubom „August Šenoa” rukovodstvo kluba dobilo je poziv na proslavu koja je održana u koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog u Zagrebu.

U izaslanstvu iz Pečuha bili su nekadašnji voditelj Mišo Hepp, sadašnji voditelj Mišo Šarošac i njegov zamjenik Zoltán Horváth. Mišo Šarošac i Mišo Hepp desetljećima su bili aktivni sudionici Škole hrvatskog folklora, čiji je inicijator bio dr. Ivan Ivančan.

Svečani koncert „Sjećanja i snatrenja”, priređen u povodu 80. obljetnice osnutka ansambla, bio je posvećen njegovu utemeljitelju dr. sc. Ivanu Ivančanu (1927. – 2006.). Današnji je umjetnički voditelj ansambla Ivan A. Ivančan, a mentor je Andrija Ivančan,

Mišo Šarošac, Andrija Ivančan i Mišo Hepp

koji je od 2022. godine umjetnički direktor Folklornog ansambla „Lindo” iz Dubrovnika.

Andrija Ivančan potpisuje i koreografiju „Preko Drave” (plesovi Hrvata iz mađarskog dijela Podravine), postavljenu 2019. godine

u Ansamblu narodnih plesova i pjesama Hrvatske „Lado”. Koreografija je trajno uvrštena u program „Neka sjaji Sunce svima, ‘di još našeg roda ima”, koji je u cijelosti posvećen Hrvatima „stare dijaspore”.

U listopadu 2021. godine preuzima dužnost umjetničkog voditelja ansambla, a u travnju 2022. osvaja treće mjesto na 18. Festivalu folklorne koreografije s koreografijom „Kolo igra i kolo se njiše” (pjesme i plesovi Hrvata iz mađarskog dijela Baranje).

BPB

SPOMENDAN JOSE RIBARA U BAŠKUTU

Na posljednjim izborima ponovno utemeljena Hrvatska samouprava Baškuta 25. svibnja 2025. priredila je Spomendan Jose Ribara (1921. – 2001.), glazbenog pedagoga i tamburaša rodom iz Baškuta koji je poučio i odgojio brojne naraštaje tamburaša iz Baškuta, Baje i okolnih naselja. Mnogi od njih i danas sviraju. Osnivač je i velikog dječjeg i omladinskog tamburaškog orkestra „Bačka“, koji je poslije preuzeo garski učitelj Stipan Krekić, a od najnadarenijih i najupornijih članova osnovan je i jedan od naših najboljih tamburaških orkestara pod istim imenom. Svirao je i poučavao i harmoniku, ali i puhačka glazbala. Joso Ribar jedan je od najzaslužnijih za to da se tradicionalno bunjevačko prelo priređivalo desetljećima i očuvalo do danas.

Prisjećanje na glazbenika, glazbenog pedagoga i učitelja tambure počelo je okupljanjem na mjesnom groblju kod groba Jose Ribara, koji je posvetio baškutski i garski župnik Tibor Szűcs. Čelnici Hrvatske samouprave Baškuta položili su vijenac i upalili svijeću uz glazbenu pratnju Tamburaškog sastava „Bačka“ i bivših učenika Jose Ribara.

lju, a ovdje u Baškutu slavimo spomendan pedagoga bunjevačke narodne glazbe i tamburaša Jose Ribara. Ovu svetu misu prikazujemo za njegovu dušu“, kazao je na početku mise vlč. Sabolč Tomašković.

Na misi su se okupili bunjevački Hrvati iz Baškuta i okolnih naselja, među njima brojni poštovatelji i bivši učenici Jose Ribara iz Bačke i raznih krajeva Mađarske. Misa

Spomen-kutak s priznanjima Josi Ribaru

je uljepšana tamburaškom pratnjom Orkestra „Bačka“ te čitanjima i molitvom vjernika Martina Kubatova i Edmonda Bendea.

Nakon mise u središtu naselja otkrivena je spomen-ploča Josi Ribaru uz svečani govor predsjednice Hrvatske samouprave Baškuta. „Cijeli svoj život i rad posvetio je tamburi i tamburaškoj glazbi, ali i očuvanju bunjevačkohrvatske tradicije. Joso Ribar nije bio samo vrstan glazbenik nego i svom pozivu odan pedagog, učitelj tambure i čovjek koji je gradio svoju zajednicu“, naglasila je uz ostalo Katalin Jenei te zaključila kako se spomen-ploča postavlja u znak zahvale i poštovanja. „Sve što nam je ostavio živi u našoj djeci, u našim mladim naraštajima tamburaša“, dodala je.

Na grobu Jose Ribara

Svečanost je nastavljena u župnoj crkvi Svetog Trojstva bunjevačkom tamburaškom misom koju je na hrvatskom jeziku predvodio dušnočki župnik vlč. Sabolč Tomašković, a s njime suslužio vlč. Tibor Szűcs.

„Posebno pozdravljam Bunjevce iz Baškuta, za koje je ovo važan dan jer se nakon više desetljeća u njihovoj župnoj crkvi ponovno služi hrvatska misa. Želio bih da današnja sveta misa istovremeno bude i početak jedne nove tradicije. Sveta Majka Crkva danas slavi šestu vazmenu nedje-

Članovi KUD-a „Svila“ iz Gare

Spomen-ploča Josi Ribaru u središtu Baškuta

Nazočnima su se obratili i načelnik Baškuta Zoltán Alszei te dirigent baškutskog Puhačkog orkestra „Antal Kraul“ György Huzsvay.

Spomen-ploču u središtu naselja zajedno su otkrili predsjednica HS-a Kati Jenei i bivši učenik Jose Ribara te član TS-a „Bačka“ Edmond Bende. Svečanosti otkrivanja nazočili su brojni poštovatelji, bivši učenici, članovi obitelji i uzvanici, između ostalih predsjednik SHM-a Joso Ostrogonac, predsjednik HS-a Joso Ši-

balin, zamjenica predsjednika HDS-a Angela Šokac-Marković, načelnik sela Zoltán Alszezi i ravnatelj Kulturnog centra bačkih Hrvata Mladen Filaković, koji su i položili vijence. Svečanost su uljepšali članovi Orkestra „Bačka” kojima su se priključili i bivši učenici čika Jose Ribara, članovi bunjevačkog KUD-a „Svila” iz Gare u narodnoj nošnji, a svojim nastupom i Puhački orkestar „Antal Kraul” iz Baškuta.

Uime bačkih Hrvata vijenac su položili
Jose Šibalin i Mladen Filaković

Usljedio je prigodni kulturni program u mjesnoj priredbenoj dvorani koji su nakon pozdravnih riječi domaćina i organizatora pjesmom „Kolo igra, tamburica svira” otvorili solisti Suzana Konkoly i Gábor Kiss u pratnji Orkestra „Bačka”. Nakon pozdravnih riječi predsjednice HS-a Katalin Jenei i Martina Kubatova paljenjem svijeće prisjetili su se pokojnih Jose Ribara, Stipana Krekića i Erharda Bendea, koji su svojom glazbenim darom obogatili našu zajednicu. Martin Kubatov pročitao je sjećanje Mariške Kubatov, koja se kao članica Garske bunjevačke kulturne grupe u Gari prisjetila Jose Ribara. Uz kulturni program već spomenutih sudionika prikazan je i kratak film novinara Antuna Kričkovića iz 1993. godine o Josi Ribaru iz arhiva Hrvatske kronike. U dvorani je postavljena i mala prigodna izložba fotografija, spomenica i drugi dokumenti iz života i rada Jose Ribara odnosno Tamburaškog orkestra „Bačka”.

Članovi KUD-a „Svila” iz Gare

Svim sudionicima i uzvanicima uručene su spomenice te spomen-izdanje o životu i radu Jose Ribara s prisjećanjima njegovih bivših učenika.

Poslije programa i domjenka spomendan je završen plesničnom uz Orkestar „Bačka”.

Dodajmo kako je Spomendan Jose Ribara, sa željom da u buduću postane tradicijom, ostvaren među ostalim uz potporu Fonda „Gábor Bethlen”, Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije i Kulturnog centra bačkih Hrvata.

S. B.

Joso Ribar (1921. – 2001.) i Orkestar „Bačka”

Joso Ribar rođen je 22. srpnja u Baškutu, gdje je živio i radio cijeloga života. Iako je želio postati strojar, kao dijete siromašnih roditelja nije bio u mogućnosti da mu se želja ostvari. Ubrzo se okrenuo glazbi i sviranju, učio od starijih. Sam je naučio svirati više instrumenata. Počeo je na harmonici, a nastavio puhačkim i trzalačkim žičanim glazbalima, koje je od 50-ih godina već i poučavao. Zaslužan je za pokretanje baškutskog puhačkog orkestra koji je nakon dugogodišnje stanke početkom 80-ih godina prošloga stoljeća ponovno proradio. Poslije je uzeo ime Antala Kraula. Pod njegovim vodstvom 1990. godine u Garskoj osnovnoj školi pokrenut je krug tambure. Budući da je počeo poučavati i mlade iz drugih bačkih naselja, ubrzo je utemeljen veliki tamburaški orkestar „Bačka” s članovima iz Aljmaša, Baje, Baškuta, Gare, Monoštorije (Bátmonostor) i Srimljana (Szeremle). Prema prisjećanju Edmonda Bendea, članovi su bili: Ana Zomborčević, Mirjana Murinji, Milica Murinji, Erhard Bende, Edmond Bende, Miroslav Šibalin, Zsolt Nebl, Szabolcs Nebl, Ferencz Rácz, János Mendi, Gábor Jakab, Ervin Bak, Melinda Bak, Oliver Bakai, Tomislav Bakai, Melinda Mester i drugi. Ostala im je u sjećanju pratnja Garske kulturne grupe na turneji po Gradišću, a 1992. i osvojeno prvo mjesto na Omladinskom festivalu Bačko-kiškunske županije. Svirali su starogradske pjesme, bunjevačkohrvatska kola, hrvatske, njemačke i mađarske pjesme. Solisti su im bili Gábor Kiss iz Baje i Suzana Konkoly iz Aljmaša. Godine 1994. sudjelovali su i u dokumentarcu Antuna Kričkovića pod naslovom „Bunjevački svatovi u Gari”. Od 1992. godine svakog ljeta bili su aktivni sudionici Plesnog i tamburaškog ljetnog kampa u Gari uz gostujuće sudionike iz Baranje, Gradišća, Bačke i Budimpešte. Nakon osnovne škole članovi su se raspršili, a ostali su najuporniji Garci – Ana Zomborčević, Mirjana Murinji, Miroslav Šibalin, Erhard i Edmond Bende.

Svečanost su kod spomen-ploče uljepšali bivši učenici Jose Ribara

Naposljetku samo trojica. Godine 2002. priključio im se Zsolt Nebl iz Baškuta. Nakon smrti Jose Ribara preuzeo ih je Stipan Krekić. Kao dvanaestogodišnjak priključio im se harmonikaš Zoran Barić, Santovac podrijetlom iz Gare. Svirali su na festivalima, prelima, balovima i zabavama, pratili plesne skupine u Gari, Čavolju, Baji, Dušniku, Santovu, Aljmašu i solisticu Darinku Orcsik. Godine 2010. u Gari su proslavili 20. godišnjicu rada, a iste godine dobili su i Nagradu Hrvatske državne samouprave za istaknutu djelatnost na polju hrvatske mladeži. Hrvatska redakcija Mađarske televizije 2012. godine snimila je dokumentarni film o Orkestru „Bačka” u rodnoj im Gari. U prilično izmijenjenom sastavu Orkestar „Bačka” svira i danas te je jedan od naših najboljih orkestara u Bačkoj i Mađarskoj.

S. B.

Prva pričest na hrvatskom jeziku u Pečuhu

Prva pričest na hrvatskom jeziku u Mađarskoj, kao i vjeronauk te sveta misa na hrvatskom jeziku, predstavljaju duhovnu i identitetsku snagu hrvatske zajednice.

Na drugi dan Duhova, u ponedjeljak 9. lipnja, u pečuškoj crkvi u Rácvárosu služena je sveta misa na hrvatskom jeziku, a u sklopu mise sakrament prve svete pričesti primili su učenici Hrvatske osnovne škole Miroslava Krležu u zajedništvu sa svojim obiteljima i učiteljima.

Prva pričest nije samo korak prema dubljem razumijevanju vjere nego i važan trenutak u očuvanju kulturnog i nacionalnog identiteta Hrvata u Mađarskoj. Vjera i jezik neraskidivo su povezani – molitve na hrvatskom jeziku, crkvene pjesme i zajednička euharistijska slavlja od najranije

Kako je za Hrvatski glasnik izjavila vjeroučiteljica Ágnes Tomola, koja je učenike pripremala za primanje sakramenta, pričesti je pristupilo sedamnaest učenika 4. a i 4. b razreda.

Svetu misu predvodio je biskupski povjerenik za hrvatsku manjinu u Pečuškoj biskupiji i župnik u Sigetu vlč. Gabrijel Barić, dok je liturgijsko pjevanje pjevao Ženski pjevački zbor Augusta Šenoe. Kao i svake godine, i ove su prvopričesnike darivali predstavnici Hrvatske samouprave grada Pečuha. U ime samouprave zamjenica predsjednika Marica Dudas Gyöngyös svakom je prvopričesniku uručila prigodan dar – krunicu. Hrvatska referatura Pečuške biskupije darovala je djeci drveni križić.

dobi oblikuju osjećaj pripadnosti i jačaju zajedništvo.

U školi Miroslava Krležu vjeronauk se predaje na hrvatskom jeziku, što dodatno potvrđuje važnu ulogu školskog sustava u očuvanju jezika, vjere i identiteta. Vjeronauk nije samo školski predmet nego i prostor u kojem se djeci prenose temeljne vrijednosti – ljubav, poštovanje, solidarnost, sve u duhu tradicije njihovih predaka.

U vremenu kad je očuvanje identiteta izazov, ovakvi svečani trenutci poput prve pričesti postaju svjetionici – mjesta gdje se vjera, jezik i zajedništvo isprepliću i jačaju korijene hrvatske zajednice u Mađarskoj.

Branka Pavić Blažetin

TRENUTAK ZA PJESMU

Slijepa svjetlost

- tko stanuje u ruži
- nitko
nitko stanuje u ruži
otvara i zatvara prozore
udiše zrak
- a zrak
kakav je stanar taj zrak
- uredan
redovito plaća najamninu
nema veliko društvo ne buči
otvara i zatvara prozore
- ali tko napokon stanuje u ruži
nitko ili zrak
- nitko a zrak plaća najamninu
ruža sanja prolaznike
otvara i zatvara latice
pa se čini da netko u njoj diše

Krešimir Bagić

U HRVATSKOM ŽIDANU U LIPNJU

Prve nedjelje u lipnju počinju mise kod kapele Peruške Marije. Prva misa u godini tradicionalno je lovačka misa u čast svetom Hubertu, a tom se prigodom, prema dugogodišnjoj tradiciji, obavlja i blagoslov automobila u ime svetog Kristofora, zaštitnika vozača i putnika. Misu su predvodili vlč. Štefan Dumović i vlč. László Dömötör, župnik iz Prisike. Nakon mise lovci iz čitave okolice počastili su goste lovačkim perkeltom i pićem.

Kulturno-umjetničko društvo „Frankopan – Remete“

Istoga dana u Kulturnom domu počeo je folklorni program na kojem su nastupili članovi Kulturno-umjetničkog društva „Frankopan – Remete“ iz Zagreba. U sklopu svoje dvodnevne kulturne turneje izrazili su želju da se predstave i u Hrvatskom Židanu te da se nakon nastupa druže s lokalnim folklorašima.

Hrvatska samouprava i članovi skupine „Židanske zvjezdice“ srdačno su ih dočekali.

U programu su nastupile:

- ▶ odrasla folklorna skupina s koreografijom „Po Prigorju“ (Prigorje)
- ▶ dječja skupina s koreografijom „Klinček stoji pod oblokom“ (Međimurje)
- ▶ zbor s izvedbom spleta narodnih pjesama Hrvatske.

Misu su predvodili vlč. Štefan Dumović i vlč. László Dömötör

KUD „Frankopan – Remete“ osnovan je na blagdan Male Gospe, 8. rujna, 1920. godine. Danas društvo broji više od 70 članova u dobi od 4 do 84 godine i djeluje u šest sekcija koje vode profesionalni voditelji i pedagozi. Aktivne su sekcije pjevački zbor, tri tamburaške skupine (mlada, srednja i starija), dječji folklor te folklorna skupina odraslih.

Tijekom posljednjih 20 godina KUD je sudjelovao na brojnim domaćim i međunarodnim smotrama folkloru. Redovito nastupa na Smotri amatera Grada Zagreba, Zagrebačkom vremeplovu, Prigorskom danu, bio je više puta domaćin Međunarodne smotre folkloru u Zagrebu, a sudjelovao je i na Vinkovačkim jesenima, Đakovačkim vezovima, Voloderskim jesenima i Picokijadi.

Kod kapele Peruške Marije

U svojem radu posebno njeguje običaje, pjesme i plesove zagrebačkog prigorja, a u repertoaru nalaze se i koreografije iz Slavonije, Valpova, Međimurja, Posavine, Ražanca te koreografije bunjevačkih Hrvata.

Branka Pavić Blažetin

Foto: Zita Horváth i Mirjana Steiner

Bogatstvo...

Plesači KUD-a „Tanac“ – Miroslav, Ana, Noemi i Mirko na nastupu u Valpovu 29. lipnja 2025.

Opraštanje osmaša u HOŠIG-u

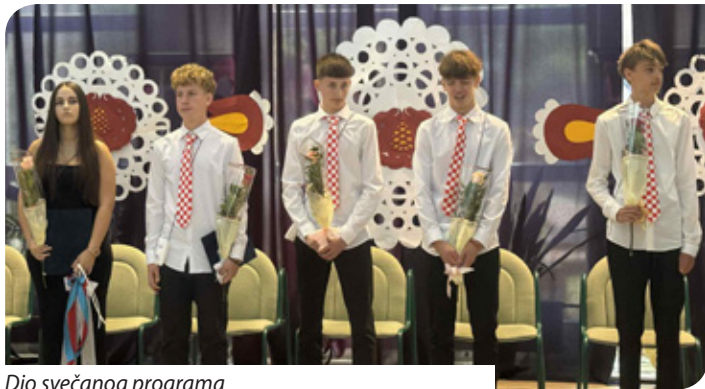
Glazbom, poezijom i dirljivim govorima osmaši su se oprostili te posljednjim valcerom simbolično otplesali dalje prema novim srednjoškolskim počecima. Tomu je 13. lipnja svjedočila prepuna aula HOŠIG-a – ponosni roditelji, rodbina, prijatelji. Uz osmaše bile su i njihove razrednice Krisztina Kirhofer (od 1. do 4. r.) i Andrea Bálint (od 5. do 8. r.).

Opraštali su se Ákos Bleszák, Alen Halilović, Piroska Hracza, Bence Kovács, David Milenković, Andrija Nagy-Sója, Levente Németh, Andrija Ponjavić, Novak Popov, Ana Szabó, Szonya Szanyi-Nagy i Milan Tresó. Petero osmaša nastaviti će školovanje negdje drugdje, dok će ostali i srednju školu pohađati u HOŠIG-u.

Svečanost je otvorio Bence Kovács kazivanjem pjesme „Utolsó csengő” nakon čega su uslijedili dvojezični govori. Tradicionalne govore opraštanja svake godine piše 7. i 8. razred. U tim govorima učenici dijele svoje misli, vizije, uspomene i želje za budućnost. Govore, iako se ponavljaju svake godine (imaju slične konstrukcije), uvijek je lijepo čuti jer pokazuju kako razmišljaju mladi hošigovci. Razmišljaju zrelo, pozitivno, svjesni su svoje pripadnosti i važnosti ustanove unutar koje su odrasli.

Fotografija za uspomenu

Dio svečanog programa

Učenici 7. r. Dániel Berecz-Tippel (na hrvatskom) i Elizabet Halász (na mađarskom) poručili su osmašima: „Sad stojite ovdje puni planova, snova, želja. Jednog dana u budućnosti ćete shvatiti što je bila svrha vaših napora i iskušenja. Sigurno osjećate da je ovaj osmogodišnji put prošao brzo i da ima još neiskorištenih mogućnosti, neizrečenih riječi, nedoživljenih osjećaja. Nadam se da nećete zaboraviti sve lijepe uspomene. Sad počinje nešto novo što je možda zastrašujuće, ali znamo da možete što god poželite.”

Govore 8. r. pročitali su David Milenković (na hrvatskom) i Piroska Hracza (na mađarskom): „Naši radovi i danas krasi zidove naše škole. Tako smo ovdje živjeli, tako su nam prolazili dani. Nadamo se da ćete i vi ponijeti lijepe uspomene o nama jer ćemo

se s velikom radošću osvrnuti na godinu provedene ovdje! Želimo i vama ono što mi sami pokušavamo ostvariti u našim životima – da vam se svi snovi ostvare te da uvijek ostanete vedri, odlučni i dobri ljudi!”

Ravnateljica Ana Gojtan govorila je

o očekivanjima upućenim gimnazijalcima pred kojima su novi zadatci. Oni od jeseni preuzimaju veću odgovornost radi unapređenja svojeg znanja. Preuzimanje odgovornosti u HOŠIG-u, prema ravnateljčinih riječima, znači njegovanje hrvatskoga jezika, poznavanje hrvatske kulture i običaja te jačanje hrvatskog identiteta, što nije samo odgovornost nastavnika.

„Ima onih koji se radošću opraštaju. To su osmaši koji će također učiniti korak unaprijed, ali ostaju u istoj zgradi. Koji ponosno mogu reći da će dogodine biti već srednjoškolci. Ista zgrada, iste učionice, ali ipak – biti gimnazijalcem jedan je drugi svijet. Zahvaljujem još jednom na vjernosti i pozdravljam nove gimnazijalce HOŠIG-a. I nadalje ostaju s nama Bence Kovács, David Milenković, Andri-

ja Nagy-Sója, Levente Németh, Andrija Ponjavić, Novak Popov, Ana Szabó i Milan Tresó”, izjavila je ravnateljica HOŠIG-a Ana Gojtan.

U nastavku programa prisutni su mogli poslušati pjesmu Stipana Blažetina iz ciklusa „Suncu u oči” koju je recitirao Andrija Nagy-Sója i stihove Sándora Reményika „Mi mindig búcsúzunk” u izvedbi Szony Szanyi-Nagy.

Vesela videoprojekcija koja je sadržavala fotografije opraštajućeg razreda otkrila je mnoge uspomene s putovanja, brojnih dogodovština, druženja te pokazala koliko su svi tijekom osam godina narasli i očvrstnuli kao razredna zajednica.

Nakon što su osmaši tradicionalno vezali generacijsku vrpku na školsku zastavu, uslijedio je valcer u kojem su sudjelovale i polaznice pripremnog razreda koje će od sljedeće školske godine s bivšim osmašima pohađati prvi razred gimnazije.

Nakon završetka „službenog” dijela programa aula, kao i školsko dvorište, još je dugo vrvjela od uzbuđenih učenika, ponosnih roditelja, rođaka, njihovih razgovora, druženja i fotografiranja. Mnogi su zagrlili bivšu razrednicu Krisztinu Kirhofer, koja posljednje tri godine ne radi u HOŠIG-u, a kako bi susrela bivšu generaciju, doputovala je iz Njemačke (gdje trenutačno živi).

Kršul

Bizonja i Šenkovac – prijateljstvo koje traje dvadeset godina

Dani Šenkovca obilježeni su 22. put, a 13. put održana je i međunarodna manifestacija i ekipno natjecanje kosača livadne trave, sve začinjeno Folklornim susretima „Šenkovec 2025.“. Velika manifestacija koja je trajala dva dana ugostila je i gradišćanske Hrvate iz mađarske Bizonje, s kojima šenkovečka udruga i Vijeće MO-a Šenkovec njeguju suradnju već 20 godina.

U Šenkovcu je 17. svibnja održana jedinstvena međunarodna manifestacija „Kosci kosiju“ i Folklorni susreti „Šenkovec 2025.“.

Manifestacija je održana u organizaciji Udruge Ivana Perkovca i KUD-a Mihovila Krušlina, a pokrovitelji su bili VMO Šenkovec, Općina Brdovec, TZ Savsko-sutlanska dolina i brigi, Maksima trgovina d. o. o., Stjepko Rukelj i Obiteljsko gospodarstvo Jurkas.

godina prijateljstva s gradišćanskim Hrvatima iz Bizonje. Desetak ekipa ogledalo se u košnji, među njima i ekipa iz Bizonje. Svi sudionici podržali su kosače u ekipnom natjecanju, a uživali su i u nastupima kulturno-umjetničkih društava, udruga, mažoretkinja i kuburaša. Među gostima bile su brojne udruge iz Hrvatske, a uz Bizonjce i gosti iz susjedne Slovenije. U staroj školi priređena je izložba pod nazivom „20 godina prijateljstva Šenkovca i Bizonje“.

Za sve posjetitelje pripremljen je besplatan težački galeb, piće po popularnim cijenama, zanimljive tombole, štandovi udruga i OPG-ova te zaba-

*„Nigdi ni takvoga kaja
h jem je i –
dite, cvit, popifka, vrime
nigdo drugi ne povi –
samo mi!“*

Sa zastavama

Ove je godine događanje bilo posebno jer se, uz 22. Dane Šenkovca i 13. međunarodno natjecanje kosača, slavilo i 20

va i druženje tijekom dva predivna dana. „Nakon kaj je brzo pokošen Požgajev tranik, kaj nam je pomoglo čudaj pajdašof i pajdašic, unda je biu likof! Muzikanti su igrali, mi smo tancali, jili i pili do po noći! Bilo nam je jako lipo!“, kazuju organizatori. Bizonjce su predstavili Bizonjski tamburaši, a nastupio je i Pjevački zbor „Jorgovan“. I ovogodišnji programi pokazali su koliko se njeguje i cijeni zajedništvo, tradicija i prijateljstvo koje traje.

Kako je za Hrvatski glasnik izjavila predsjednica Hrvatske samouprave Bizonje Klaudia Radits Schmatovich, bilo im je prelijepo u Šenkovcu i jedva čekaju ponovni susret u Bizonji. Zahvalila je i

U mjesnoj crkvi

Bizonji

načelnici Bizonje Eriki Markus što ulaže u prijateljstvo Bizonjaca i Šenkovčana. U Bizonji se polaže velik naglasak na njegovanje kulturne suradnje sa Šenkovčanima, što je pokazala i prigodna izložba koju su priredili Šenkovčani s prezentacijom fotografija dosadašnjih susreta. Na otvaranju izložbe predsjednica Udruge Ivana Perkovca Jasna Horvat pročitala je e-poruku pokojne novinarke Hrvatskog glasnika Timée Horvat, koja je svojedobno inicirala uspostavljanje prijateljskih veza Bizonje i Šenkovca.

Predsjednica Hrvatske samouprave Bizonje Klaudia Radits Schmatovich s domaćinima

Branka Pavić Blažetin

HODOČAŠĆE U ĐUD

U marijanskom svetištu u Đudu 9. lipnja, na drugi dan Duhova ili, kako podravski Hrvati kažu – Trojake, služena je sveta misa na hrvatskom jeziku. Toga dana Hrvati iz Podravine tradicionalno hodočaste u svetište u Đudu. Tako je bilo i ove godine. Svetu misu služio je martinački župnik Ilija Ćuzdi.

Kako piše Jelka Gregeš u svojoj knjizi „Podravina III“, u hrvatskim selima u Podravini štovanje Blažene Djevice Marije tradicionalno zauzima iznimno važno mjesto. Stoga je hodočašće u Đud bilo velik događaj u životu vjernika. Od davnina su na blagdan Male Gospe i na Duhove mještani tih sela hodočastili u marijansko svetište u Đud, koje nosi ime po Majci Božjoj.

U prošlosti bi hodočasnici polazili iz mjese crkve na put dug oko šezdeset kilometara. Obično bi krenuli u petak ujutro kako bi stigli na odredište do večeri. Putem bi pjevali svete pjesme i molili krunicu. Hodočasničku povorku predvodio bi mjesni svećenik uz kojega bi stajao odrasli muškarac

U nedjelju nakon rane mise vjernici bi se vraćali kućama. Djevojke koje bi prvi put hodočastile u Đud ostavljale bi grančice hrasta kod kipa Majke Božje u nadi da će im se ispuniti neka želja. Na povratku bi na svoj križ stavljale vijenac kupljen na hodočašću.

Hodočasnike bi pri povratku doče-

Gospin milosni kip

Brojni Hrvati podrijetlom iz Podravine žive u obližnjem Harkanju

s križem u ruci, a iza njih bi vjernici nosili crkvene zastave.

U Đudu bi boravili dva dana. Smještaj bi im pružale mjesne obitelji, koje bi im ujedno osiguravale i noćenje. Hranu bi većinom nosili sa sobom. Subotu bi provodili u molitvi u crkvi, a navečer bi u procesiji molili kod križa na brdu posvećenom Žalosnoj Gospi.

kivali na ulazu u selo s crkvenim križem i zastavama. Kad bi stigli do granica sela, oglasila bi se crkvena zvona. Pri susretu na granici sela križevi bi se tri puta podigli uvis. Djeca bi pritom dobivala krunice izrađene od medenjaka, dakle jestive, dok bi odraslima darivali medenjake i ukrasnu travu (kovilje). Nakon toga svi bi zajedno išli u mjesnu crkvu na misu zahvalnicu.

U đudskom svetištu 1935. godine

U novije vrijeme vjernici u Đud hodočaste na spomenute blagdane vlakom ili autobusom, a danas najčešće osobnim automobilima.

*Branka Pavić Blažetin
Foto: Zoltán Czene i Fortepan*

Mala stranica

Završni kulturni program santovačke hrvatske škole oduševio roditelje i uzvanike

Hrvatska osnovna škola u Santovu 29. svibnja priredila je tradicionalni kulturni program na kraju školske godine.

Plesna skupina učenika nižih razreda

U dupkom punom mjesnom Domu kulture učenici od 1. do 8. razreda oduševili su svojim nastupom. Predstavili su se izborom iz cjelogodišnjeg kulturnog rada, slavonskim i santovačkim šokačkim dječjim igrama, plesovima i pjesmama. Nastupio je i pjevački zbor, a sve ih je pratio nastavnik glazbenog odgoja Zoran Barić na harmonici. Sudionici državnog natjecanja kazivali su stihove kojima su ostvarili zapažen uspjeh na državnom natjecanju, a nastupio je i pjevački trio koji je na nedavnom IV. Nacionalnom i karpatskom krugu natjecanja narodnih pjesama „Nosim vatru, nosim plamen” osvojio zlatnu ocjenu. S velikim uspjehom predstavio se i školski tamburaški orkestar pod vodstvom Attila Csuraia bunjevačkim i šokačkim melodijama i pjesmama uz hrvatske uspješnice. Bogat kulturni program zaključen je šaljivim poučnim igrokazom na mađarskom jeziku.

Svečani kulturni program škole uveličali su i brojni uzvanici: zamjenica predsjednika HDS-a Angela Šokac-Marković, ravnateljica Hrvatskog pedagoškog i metodičkog centra Metodika Žanet Vörös, predsjednik županijske hrvatske samouprave Joso Šibalin, santovački načelnik Gabor Varga, predsjednik šokačke udruge Stipan Kovačev i predsjednik hrvatske samouprave.

S. B.

Završni kulturni program i oproštajna svečanost hrvatskog vrtića u Santovu

Srednja skupina vrtićaša

Mala skupina vrtićaša

Velika skupina vrtićaša, budućih prvašića

U santovačkom vrtiću 30. svibnja vrtićaši su se predstavili kulturnim programom uz dječje igre, pjesme i kazivanje stihova na hrvatskom i mađarskom jeziku. Okupljene roditelje, bake, djedove i sve nazočne, među njima posebno ravnateljicu Mariju Žužić Kovač i zamjenicu ravnateljice Marijanu Jakošević, srdačno je pozdravila voditeljica vrtića Anica Filaković. Na kraju programa od vrtića, svojih vršnjaka, odgajateljica i dadilja oprostili su se vrtićaši velike skupine, budućih prvašići.

S. B.

Čuvaju stare hrvatske običaje i tradicije

Hrvatska samouprava Sumartona u suradnji s KUD-om „Sumarton“ brine se o očuvanju nekadašnjih hrvatskih običaja i tradicija. Ruku pod ruku organiziraju razne programe koji predstavljaju hrvatske običaje povezane s raznim blagdanima ili znamenitim danima. Želja im je da se i arhiviraju kako ih ne bi zaboravili ni mlađi naraštaji. Tako je predstavljen običaj fašnika, slikanje pisanica, matkanje na Uskrs, podizanje majge, a posljednji put članovi kulturnog društva predstavili su kako se pravi jedno od tradicionalnih jela – mlinci, laške ili krpice. Svako tradicionalno jelo u sebi nosi i neku priču, kako su se nekad kod većih poslova okupile žene i muškarci i družili se. Predsjednica hrvatske samouprave Erika Kapuvari i predsjednik kulturno-umjetničkog društva Jožo Đuric sazvali su članove u Kamanove gorice u Odmorište svetog Urbana kako bi zajedno na tradicionalan način izradili mlince.

Tradicionalna hrana pomurskih Hrvata ne iziskuje mnoštvo namirnica. Naime, nekad se kuhalo i peklo samo od onih sastojaka koje su sami proizvodili. U svakoj kući bilo je brašna, jaja, krumpira, luka, masti i mlijeka, pa su najčešće od tih namirnica pravili jela. Za mlince (krpice) treba samo brašno, sol i voda, od čega se zamijesi tijesto, a treba i stari „šporet“ odnosno štednjak na kojem se može dobro ispeći. Članovi društva nisu bili lijeni nabaviti stari štednjak koji su postavili kod odmorišta. Na njemu se mogu ispeći najbolji mlinci.

„Danas se želimo prisjetiti kako su nekad izrađivali mlince, odnosno laške. Žene su se obukle u svakodnevnu narodnu nošnju, a nabavili smo šporelt i snimatelja da se posnimi kako se to pravilo. Mladi više ni ne znaju kako se prave takva tradicionalna jela“, rekao je predsjednik Đuric. Sve doma-

Veselo društvo

ćice prije su naučile praviti mlince, no Janica Dombai, koja je godinama radila kao kuharica, vodila je družinu u izradi tijesta.

„Krpice se delaju tako da se zeme melo, malo mlačne vode i sol i zamijesimo. Onda treba širom sukate, napraviti mlince. Malo je to teže, morati je meti jake ruke. Moći je dela-

ti i z jajima, sam kaj mi to ve delamo sironaško kako su negda prez jaja. Da su mlinci gotovi, onda se to speče na bruncu. Da se speklo onda treba trgati na krpice. Potli poparimo vrelom vodom. Morati je paziti kaj ne bo preveč. Najbole je z kosanom mašču. Kosana mašča se speče pak se sprži i onda budu tak kak mali čvarci. Zo tim se preliju mlinci“, pričala je Janica dok je mijesila tijesto.

Žene su „delale“ od jutra do popodne, a muškarci su ih nudili vinom kako bi imale snage za valjanje tijesta. Uz posao se našao i harmonikaš Zoltan Hason, koji je zabavljao „sokačice“ i muškarce koji su trebali zabavljati žene i kušati ukusne mlince. Kako su se nekad na poslovima pjevale pomurske popevke, tako je bilo i ovaj put. Uz harmoniku se čula popevka „Mamica su štrukle pekli“, „Hop haj vinčece“ i druge popevke.

Beta

PO TRAGOVIMA PREDAKA

Članovi keresturske Udruge Zrinskih kadeta krajem svibnja sudjelovali su na trodnevnom putovanju u Hrvatskoj pod naslovom „Tragovima predaka“. Izvijestila nas je o tome predsjednica udruge Anica Kovač, ujedno i zastupnica u Hrvatskoj državnoj samoupravi. Kadeti su se uključili u gradišćanski projekt „Po stazah naših starih“ te su ovaj put i oni sudjelovali u povijesnoj ruti u cilju upoznavanja povijesti Hrvata u matičnoj domovini.

Prva postaja rute bila je naselje Kosinj, koje se nalazi na lijevoj obali rijeke Like i koje je jedno od najstarijih hrvatskih naselja. Njegova je najpoznatija znamenitost rimokatolička crkva posvećena svetom Antunu Padovanskom. Na zidu crkve nalazi se ploča u spomen na 500. obljetnicu Kosinjskog brevijara, prve tiskane knjige na hrvatskom jeziku. Nakon Kosinja posjetili su Nacionalni park Krku, koji je jedna od najljepših turističkih atrakcija Hrvatske. Nacionalni park obuhvaća rijeku Krku, njezin gornji tok i okolne planine. Pogledali su i jedan od najljepših fenomena hrvatske prirode – monumentalni Skradinski buk (Veliki slap). Izletnici su smještaj imali u selu Grebaštica, koje se nalazi 15 kilometara od Šibenika, na obali dubokog zaljeva. U tom mjestu bilo je mogućnosti i za kupanje u moru. Nakon toga obišli su poučnu stazu Grebaštine koja vodi do obrambenih zidina Niringrada, koji je izgrađen u 15. stoljeću protiv turskih napada.

Drugoga su dana kadeti imali nastup na križnom putu koji su osmislili članovi projekta „Po stazah naših starih“ iz Koljnofa. Druži-

Zrinski kadeti i učenice keresturske škole u projektu „Po stazah naših starih“

na izletnika bila je na misi, a zatim su kadeti vodili strm i težak križni put. Trećeg dana posjetili su znamenitosti Šibenika.

Za Zrinske kadete bilo je to nagradno putovanje kao i za učenike keresturske osnovne škole koji su iz hrvatskog jezika imali odlične rezultate i bili aktivni u kulturnom životu hrvatske zajednice.

Beta

Nogometni turnir „In memoriam Stipan Pančić“

U organizaciji Hrvatske samouprave Budimpešte i Udruge Hrvata grada Budimpešte i okolice u budimpeštanskom Sportskom kompleksu „Zoltán Varga“ 15. lipnja održan je tradicionalni nogometni turnir „In memoriam Stipan Pančić“.

Na nogometni turnir prijavile su se ekipe iz Dušnoka, Podravine, Budimpešte, Trogira, Hercegovine i ekipa Nogometnih sudaca Županije Zapadnohercegovačke. Susret je počeo zajedničkim doručkom i druženjem, a nastavio se napetim utakmicama u kojima su sve ekipe dale sve od sebe.

Nakon natjecateljskog dijela uslijedio je zajednički ručak i proglašenje rezultata.

Svi zajedno

REZULTATI:

1. mjesto – **Hercegovina** (13 bodova)
2. mjesto – **Dušnok** (10 bodova)
3. mjesto – **Trogir** (7 bodova)
4. mjesto – **Nogometni suci** (6 bodova)
5. mjesto – **Podravina** (2 boda)
6. mjesto – **Budimpešta** (2 boda)

Nagrade najboljima

Za najboljeg vratara proglašen je Mario Galić, a najbolji igrač bio je Marko Kvesić. Obojica su igrači tima Hercegovina. Titu-

la najboljeg strijelca pripala je Benedeku Szélu iz tima Trogir. Sudci turnira i ovaj put bili su László Varga i Branko Kovač. S nogo-

metnom ekipom iz Hercegovine došao je i generalni konzul u Tuzli mr. sc. Ivan Bandić, koji je igrao s ekipom.

Nije izostao ni kulturni program. U sklopu njega Hrvatska izvorna skupina otplesala je šokačku koreografiju Marindanski bal.

Turnir, koji je organiziran 28. put, prema riječima organizatora ove je godine bio najuspješniji i najveseliji, a poduprli su ga i Hrvatska samouprava Novog Budima te hrvatske samouprave X., XII., XIII. i XVIII. okruga.

Događanju je nazočio i predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Guban.

Kršul

HOŠIG-ova Literarna i plesna pozornica

HOŠIG na Krku

Srednja škola „Hrvatski kralj Zvonimir“ ugostila je HOŠIG-ove učenike na čelu s ravnateljicom Anom Gojtan. Literarna i plesna pozornica 2. lipnja u sportskoj dvorani grada Krka izvela je svoju kazališnu predstavu „Vremeplov“. Komad obrađuje epizode iz osamstoljetne zajedničke mađarsko-hrvatske prošlosti. Predstava ističe uzorna djela povijesnih ličnosti čiji životi simboliziraju zajedničku sudbinu Hrvata i Mađara, a koje poštuju oba naroda.

Literarna i plesna pozornica HOŠIG-a s velikim je uspjehom predstavila svoje igrokaze u Kazalištu Komedija u Zagrebu, u HNK-u u Zadru te u prestižnim kazalištima u Splitu, Dubrovniku, Osijeku i Pazinu.

U najnovijoj književno-glazbeno-plesnoj predstavi Literarne pozornice „Vremeplov – Junaci i junakinje obitelji Zrinski“ odaje se počast junacima obitelji Zrinski: Nikoli VII. Zrinskom, Petru IV. Zrinskom, Katarini Frankopan i Jeleni Zrinskoj.

Branka Pavić Blažetin

HRVATSKA DRŽAVNA SAMOUPRAVA,
KULTURNO-PROSVJETNI CENTAR I
ODMARALIŠTE HRVATA U MAĐARSKOJ TE
HRVATSKI KULTURNI I SPORTSKI CENTAR
JOSIP GUJAŠ DŽURETIN IMAJU ČAST
POZVATI VAS NA

IX. HRVATSKI LJETNI FESTIVAL NA DRAVI

KOJI ĆE SE ODRŽATI 9. KOLOVOZA 2025. G. U BRLOBAŠU
U POSTAJI NACIONALNOG PARKA DUNAV-DRAVA

PROGRAM:

- 9:30 Dolazak gostiju
- 10:00 Predstavljanje gastronomskih specijaliteta hrvatskih regija u Mađarskoj
- 13:00 Degustacija gastronomskih proizvoda i ručak
- 13:30 Tamburaška glazba na otvorenom
- 15:00 Predstavljanje bunjevačke nošnje
(Ivica Dulić, stručni rukovoditelj HKPD „Matija Gubec“)
- 16:00 Nastup KUD-a „Bunjevačka zlatna grana“ iz Baje i
Ženskog pjevačkog zbora „Korijeni“ iz Martinaca
- 17:00 Plesačnica - svira TS „Podravski tamburaši“
- 18:00 Svira glazbeni sastav „Aura band“
- 20:00 Koncert Igora Delača
- 22:00 Afterparty

KRSTARENJE BRODOM

(OVISNO OD VODOSTAJA DRAVE)

Program podupiru:

MINISTARSTVO KULTURE I ŠPORTA
REPUBLIKE HRVATSKE

2025.

NKUL-KP-1-2025/3-000194

DVORAC ZA SKAKANJE

IGOR DELAČ

